Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes*, *Heinrich Schalek*, *Rudolf Mosse*, *A. Oppeliks Nachfolger*; *Anton Oppelik*, *J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger*, *Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fia-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 88. **Brașov, Vinerĭ, 19 Aprilie (1 Maiŭ)** **1896.**

Mileniul unguresc.

Brașov, 18 Aprilie v.

Poimâne se va deschide cu mare pompă, în presența monarchului, esposiția, ce-au arangiat'o Maghiarii pentru înălțarea festivităților mileniului.

Cu acéstă esposițiă, Maghiarii au voit sĕ presente înaintea națiunilor culte ale Europei icóna desvoltărei de-o miiă de anĭ a statului guvernat de ei și a progresului, ce l'au făcut în cultură, de când au devenit și ei națiă europeană.

Scopul adevĕrat al acestor costisitóre serbărĭ este așa-déră glorificarea rassei maghiare și a stăpânirei ei peste întreg complexul țĕrilor și al popórelor, ce compun regatul ungar de adĭ.

De când Stefan Szechenyi, — în prevederea transformațiunei timpurilor, mânate înainte de curentul puternic al ideilor liberale, ce au fost desgropate, din întunerecul medieval, de marea revoluțiune francesă, — a desfășurat în mijlocul nobilimei feudale unguresci drapelul maghiarisărei; de când acest Moise al maghiarismului modern a adunat în jurul ideilor sale pe domnii feudalĭ ai Ungariei și de când învĕțăturile lui au prins rădĕcinĭ sub conducerea baronului Wesselenyi și între feudalii țĕrei Ardealului: de atuncĭ a cuprins pe Ungurĭ din ambele țĕrĭ setea nesfĕrșită de maghiarisare, ce-i muncesce și chinuesce necontenit.

Acéstă sete torturătóre este resultatul frigurilor, ce le-au căpĕtat din spaima, că-șĭ vor pierde neapĕrat hegemonia în aceste țĕrĭ, décă nu vor căuta sĕ se îngrădéscă în contra povoiului Românilor și Slavilor, cum îi sfătuia Secheny, prin arma assimilărei și a contopirei cu mijlocul lățirei limbei maghiare.

Nu întrebuințațĭ violență, le dicea Szechenyi, căcĭ ea se va întórce în contra vóstră. Vedețĭ sĕ-i îndemnațĭ cu binele sĕ vĕ priméscă limba și dați-le în schimb tóte favorurile posibile, dați-le chiar și libertatea individuală.

Era prea grea problema pentru sângele neastêmpĕrat al vieți arpadiane. Era grea mai vîrtos pentru ea, căcĭ îi lipsia cu desĕvîrșire cultura, prin care, după sfatul lui Szecheny, ar fi avut sĕ cuceréscă popórele nemaghiare, în liniște și fără cea mai mică întrebuințare a forței.

Kossuth, Slovacul, a cunoscut mai bine slăbiciunile Maghiarilor și în fața cucerirei pacĭnice culturale, ce-o propovĕduia Szechenyi, a plantat stindardul maghiarisărei violente.

Imprejurările i-au fost favorabile acestui apostol al contopirei cu sabiă și foc, căcĭ cu tot desastrul dela Vilagoș, Maghiarii s'au ridicat din nou la 1866, cu ajutorul Prusianilor și al Italienilor, și au reușit a realisa alt punct din programa lui Szechenyi: căsĕtoria Ungariei cu Austria.

Acéstă căsĕtoriă, numită dualism, s'a întemeiat pe principiul supremației germane și maghiare asupra popórelor din cele două state ale monarchiei.

Forma a fost dér cea recomandată de Szechenyi, însĕ spiritul a rĕmas al lui Kossuth și de 29 de anĭ, după ce s'a încheiat pactul ungaro-austriac, acest spirit îșĭ serbéză triumful sĕu cel mai mare prin serbările milenare.

Este spiritul intoleranței și al esclusivismului de rassă, pe care numai o sĕmințiă curat asiatică, și după o miiă de anĭ de petrecere în mijlocul Europei culte, l'a putut scóte la iveală, îmbrăcându-l în haina înșelătóre a civilisației moderne.

Mai mult ca orĭ și când Maghiarii sunt adĭ torturațĭ de acea patimă, ce-a deșteptat'o în ei icóna ademenitóre presentată lor de Szechenyi, — icóna utopică a unui stat maghiar unitar, care sĕ se estindă dela Pojun până la Marea négră și sĕ aibă rolul conducĕtor în fruntea popórelor orientale.

Este în cel mai mare grad patologică starea sufletéscă, în care se află adĭ hegemonii noștri.

Ajutorațĭ de împrejurărĭ, ridicațĭ la un rol decisiv în monarchiă și printr'asta la o însemnătate órecare în constelația actuală a legăturilor dintre puterile triplei alianțe, ei se cred ajunșĭ la punctul contemplat de Szecheny, ca acum, după ce s'au întărit, sĕ pótă risca și cuteza tot fața cu națiunile conlocuitóre nemaghiare.

Este un risic și o cutezare nespusă tot ce fac și întreprind Ungurii dela putere de 30 de anĭ pentru realisarea planurilor lor de desnaționalisare.

Când însĕ merg așa departe, ca sub forma și cu prilegiul serbărilor milenare sĕ vrea sĕ stórcă dela Europa cultă recunóscerea și sancționarea actelor lor îndreptate în contra limbei, a culturei, a libertății și a esistenței naționale a Românilor, Slovacilor și Germanilor din acest stat: acésta este mai mult decât cutezanță, este curată demență.

Europa cultă va asista póte în mare parte la spectacolul, la care a fost învitată de către arangiatorii esposiției milenare. Dér orĭ-ce ar face, orĭ cât s'ar svîrcoli aceștia, orĭ cât de ospitalĭ s'ar arăta, în veacul acesta, când despotismul nu se mai póte ascunde sub obroc, nu o vor puté convinge, că acest stat bogat de popóre viteze și harnice, și cu îmbelșugare înzestrat de natură, va puté înflori și va puté dăinui, când îi lipsesce fundamentul dreptății și libertății, îi lipsesce lumina și aerul, de care are lipsă, ca sĕ pótă trăi și sĕ se pótă consolida.

Verdictul Europei va fi, suntem sigurĭ: E frumos tot ce facețĭ pentru înaintarea rassei vóstre; dér fițĭ mai întâi dreptĭ, ca sĕ putețĭ fi liberĭ și vrednicĭ de neatêrnarea, la care aspirațĭ! Numai atuncĭ vețĭ merita într'adevĕr numele de „națiă europenă“!

Dela comitetul, ce a fost instituit de „congresul naționalităților“ ținut astă-véră în Budapesta, primim spre publicare următórea declarare-protest din incidentul mileniului:

Protestul Românilor, Sêrbilor și Slovacilor.

contra serbărilor milenare.

Actualii depositarĭ ai puterii publice în patria nóstră, prin un curent artificial în Ungaria, și prin risipirea unor sume enorme de banĭ, s'au pus sĕ însceneze pentru ochii Europei o serbare, care de o parte e lipsită de orĭ-ce temeiu istoric, ér de altă parte trebue sĕ fiă considerată ca o vătĕmare adusă miliónelor de cetățenĭ, majorității popórelor, carĭ alcătuesc patria nóstră.

Puterea de stat, în acord cu parlamentul Ungariei, au credut de oportun sĕ serbeze în anul acesta iubileul de o miie de anĭ al așa numitei cucerirĭ și al întemeierii statului prin Maghiarĭ.

Cine ar avé ceva de obiectat în contra acestei serbărĭ, din punct de vedere patriotic, décă ea ar fi într'adevĕr sĕrbătórea statului ungar, sĕrbătórea tuturor popórelor din patria nóstră comună?

Proiectatele serbărĭ însĕ sunt menite, ca înaintea Europei sĕ arĕte: că sunt o miie de anĭ, de când un neam de ómenĭ a cucerit patria nóstră, și a subjugat popórele ei, că acest neam se simte îndreptățit și după 1000 de anĭ, a se considera de singurul și esclusivul representant al ideii de stat ungar, și a-i da caracterul unui întreg, etnograficește unitar. Serbările milenare sunt menite sĕ arĕte Europei, că statul ungar a fost și este național maghiar.

Acésta însĕ este un neadevĕr istoric, care stă în contradicere cu relațiunile etnografice ale statului nostru și contra căruia suntem silițĭ a protesta sĕrbătoresce.

Așa numita cucerire a țĕrii, și întemeierea de stat, ce ar fi urmat din ea, este o ficțiune gólă, didită pe năsipul unei poesii în prosă, care mai e și anonimă și lipsită de orĭ-ce temeiu real istoric, o poveste, care atât de puțină obiectivitate, ba chiar atât de puțină verosimilitate are, încât nicĭ chiar Academia scințifică maghiară n'a putut adeveri séu cel puțin sprijini istoricesce întêmplările și evenimentele descrise de ea, și ce e mai mult, aceeașĭ Academie n'a fost în stare sĕ fixese anul sosirii Maghiarilor în țéră. Unicul fapt, istoricesce constatat, prin care se face amintire neîndoiósă de Maghiarĭ, ca de națiune etnică, — rĕsturnarea marelui imperiu morav, — a fost faptul împĕratului german Arnulf, la care Maghiarii au avut numai rolul de auxiliarĭ, fără ca sĕ fi influențat asupra evenimentelor ulteriόre.

Dér admițĕnd, că povestea notarului anonim a regelui Bela, ar conține un sîmbure de adevĕr, ar urma că Maghiarii au venit aicĭ ca rĕsboinicĭ și cavalerĭ învingĕtorĭ, ca eroi, cuceritorĭ și stăpânĭ, ér noi, națiunile nemaghiare am fost popórele învinse și subjugate, carĭ am perdut independența și esistența națională, și așa prin năvălirea Maghiarilor am suferit nefericirea cea mai gróznică, ce póte ajunge pe un popor: și acum sĕ serbăm noi acest eveniment întristător, acéstă grósnică fatalitate, veselĭ, mulțămind lui Dumnedeu împreună cu urmașii pretinșilor noștri cuceritorĭ și subjugătorĭ?

Orĭ-ce sentiment nobil se revoltă la o asemenea presupunere ne mai pomenită, deóre-ce ea ar însemna pentru noi o rușinósă umilire.

Dér nu numai așa numita cucerire a țĕrii este o poveste, dér nicĭ primele începuturĭ ale unei viețe ordinate de stat nu dau nicĭ cel mai mic semn despre un caracter național-maghiar. Elementul cuceritor dominéză de regulă popórele subjugate, le imprimă moravurile, datinele proprii și limba. In patria nóstră însĕ s'a întêmplat tocmai contrarul. Maghiarii au primit moravurile, obiceiurile, organisarea statului dela popórele nemaghiare și limba lor și adĭ e plină de cuvinte luate din cea slavă și din alte limbĭ. Că rassa maghiară ar fi imprimat patriei nóstre caracterul maghiarismului, nu se află nicĭ cea mai slăbuță urmă, vécurĭ de-arêndul. Națiunile Ungariei șĭ-au conservat în tóte vécurile individualitatea lor bine determinată.

In tot decursul istoriei ungare nu esistă umbră de dovadă, nicĭ în tendența regilor, nicĭ în faptele lor, nicĭ în monumente, că Ungaria ar fi avut, fiă și pe un singur moment caracterul unui stat național maghiar. Și nu numai că pe tronul Ungariei au ședut regĭ de diverse naționalitățĭ, ca Slavĭ, Românĭ, Germanĭ, Italienĭ, ci nicĭ în literatură, nicĭ în arte, nicĭ în monumentele religiunei, precum nicĭ în legislațiune, până la anul 1790—1, nu se arată nicĭ o urmă de viéță națională maghiară a statului și nicăirĭ nu se arată limba maghiară ca favorisată; din contră, în **„Corpus iuris“**, sub cuvêntul **„Gens“** s'a înțeles totdéuna totalitatea cetățenilor din Ungaria, ér prin cuvêntul **„Nationes“** se însemnau națiunile etnice, egal îndreptățite, între carĭ nu era nicĭ o deosebire de privilegii și drepturĭ. O deosebire era numai între cetățenii indigenĭ „nativĭ“ și între veneticii și imigrații din străinĕtate.

Acesta a fost statul de drept public în Ungaria, până la art. XVI. din 1790—1 prin care s'a făcut prima încercare principală de a turbura perfecta egala îndreptățire a națiunilor din Ungaria. Turburarea acésta apoi a progresat pas de pas, însoțită pururea de protestele reale și solemne ale națiunilor nemaghiare, carĭ se vedeau despoiate din ce în ce de egala îndreptățire națională; așa încât cu tóte legile, ordinațiunile și machinațiunile făcute spre subjugarea națiunilor nemaghiare, elementului maghiar nu i-a succes a-'șĭ validita principiul nedrept al superiorității limbei maghiare.

Protestele și apelațiunile de drept au urmat necontenit în deosebite forme.

Așa reagisésă necontenit și cu tótă hotărîrea Croația, ér în anii memorabilĭ 1848—9, se ridică cele trei popóre ale țerii, Sêrbii, Slovacii și Românii, cu armele în mânĭ în contra maghiarisării.

Nisuințele și aspirațiunile, pentru o „Orolie“, „Voivodat“ sêrbesc și pentru „Autonomia“ Transilvaniei, adeveresc, că precum în trecut, așa și în dilele mai recente, Ungaria n'a fost un stat național maghiar, unitar, ci a fost pururea un stat poliglot, alcătuit din mai multe națiunĭ, egal îndreptățite.

Când în anul 1867 s'a întrodus în monarchiă sistemul dualistic și bărbații de stat ai Ungariei au simțit necesitatea absolută de a-se împăca cu națiunile conlocuitóre, ei au creat în 1868 așa numita lege despre egala îndreptățire a naționalităților. Când apoi, proiectul acestei legĭ purceḑênd din premise false, a încercat sĕ întroducă ideia de stat național maghiar, representanții națiunilor nemaghiare au protestat sĕrbătoresce. Ér după-ce proiectul a devenit lege, care însĕ nicĭ-odată n'a fost aplicată, și nicĭ-odată nu s'au respectat acele puține drepturĭ asigurate în ea, ci s'au călcat în picióre, representanții naționalităților, câtă vreme au mai fost și de aceștia în parlament, au pretins la tóte ocasiunile respectarea și aplicarea legilor sancționate.

După-ce însĕ anĭ întregĭ au rĕmas încuiate ușile parlamentului înaintea naționalităților, prin abusurĭ electorale ne mai auḑite, à la Neutra și Stomfa, cele trei popóre, Slovacii, Sêrbii și Românii, s'au întrunit în capitala țerii, în 10 August 1895, într'un congres, unde în mod loial șĭ-au formulat programul, după care se pretinde, ca în cadrul intregității statului, tóte națiunile sĕ fiă considerate în administrația publică, și care program ținênd sémă de aspirațiunile națiunilor nemaghiare, îșĭ propune sĕ restabiléscă administrarea de stat a Ungariei pe basele ei naturale, corĕspundĕtóre stărilor istorice și etnografice ale patriei nóstre.

E lucru firesc, că acest program, chiar pentru-că corĕspunde relațiunilor istorice și etnografice ale patriei nóstre, trebue sĕ vină în contraḑicere cu curentul artificial, produs de actualii depositarĭ ai puterii în țéra nóstră.

Sĕrbările milenare pregătite din partea statului, cu tóte mijlócele permise și nepermise, sunt punctul culminant al acestui curent artificial.

Noi considerăm tótă scenăria milenară ca o amăgire optică pregătită pentru seducerea Europei.

Prin acéstă scenărie înșelătóre, Maghiarii voesc a dovedi înaintea Europei, că popórele Ungariei sunt *unite* și *îndestulite*, deși adevĕrul real este, că majoritatea popórelor este *neîndestulită*.

Ei voesc sĕ demonstreze Europei, că popórele nemaghiare ale Ungariei într'atâta s'au asimilat cu Maghiarii, încât subjugarea lor de-acum o miiă de anĭ o serbéză de însă-șĭ ca o festivitate îmbucurătóre.

Ei voesc sĕ demonstreze, că Ungaria prin mijlocirea elementului domnitor, a făcut enorme progrese în cultură, și că pretutindenea domnesce bunăstare și bogățiă, deși tocmai contrarul corĕspunde realității.

Considerând acéstă stare de fapt, în perfectă consonanță cu adevĕrul, constatăm în modul cel mai serbătoresc și cel mai hotărît, că noi, cele trei națiunĭ ale Ungariei, — Sêrbii, Slovacii și Românii, — esistăm și în acest an **1896**, ca națiunĭ vii individuale, în faptă și în realitate deosebite, înzestrate cu tóte atributele naționale, ca corpurĭ naționale, carĭ nu numai în decurs de o miiă de anĭ, ci într'un timp cu mult mai îndelungat ne-am conservat ființa nóstră națională, personalitatea nóstră națională, limba nóstă națională, obiceiurile, moravurile, sentimentele și consciința nóstră națională; și avem voința clară și hotărîtă de a esista cu ajutorul lui Dumneḑeu, tot așa și pe viitor.

Declarăm tot-odată, că la aceste serbărĭ de caracter esclusiv național-maghiar, în multe privințe fórte vătĕmătóre pentru noi, nicĭ de cum nu luăm parte, ci din contră protestăm în potriva acestor scenării înșelătóre.

Protestăm, că se inscenéză o serbare contra căreia se ridică majoritatea preponderantă a locuitorilor Ungariei.

Protestăm în contra serbărilor, prin carĭ noi suntem înfățoșațĭ ca popóre cucerite și subjugate.

Protestăm, că și din contribuțiunile nóstre se face pentru aceste serbărĭ — o așa de enormă risipă.

Protestăm în contra serbărilor milenare, înspirațĭ de cel mai mare patriotism.

Noi dorim sĕ vedem iubita nóstră patriă fericită și îndestulită.

In împrejurările actuale însĕ, când majoritatea preponderantă a locuitorilor Ungariei se simte subjugată, patria nóstră nu póte fi nicĭ fericită, nicĭ îndestulită.

Décă ne-ar fi dat, sĕ vedem Ungaria restituită pe basele sale naturale corespundĕtóre stărilor istorice și etnografice, când egala îndreptățire a naționalităților ar fi realisată, când fiă-care naționalitate șĭ-ar sci apĕrată și asigurată individualitatea sa proprie, și când cu un cuvênt Ungaria n'ar fi patria unui singur popor, ci istorica și venerabila **„Hungaria“** cea veche: atuncĭ și noi prea bucuroșĭ am sĕrbători esistența de o miiă de anĭ a statului ungar.

Astfel însĕ, cum se inscenéză astăḑĭ serbările așa-numite milenare, noi nu vedem în ele decât atentate nouĕ asupra esistenței nóstre naționale, preamărirea subjugării nóstre, — și în contra unei atarĭ serbărĭ protestăm.

Budapesta, 1 Maiŭ 1896.

Comitetul esecutiv al congresului naționalităților.

Naționalitățile și partidul poporal.

Ḑiarul sêrbesc *„Zastava“* din Neoplanta publică la loc de frunte un articol, în care vorbind despre atitudinea, pe care au s'o observe naționalitățile, și cu deosebire Sêrbii față cu partidul poporal, între altele ḑice următórele:

Programul partidei poporale încă pe de departe nu mulțămesce aspirațiunile Nemaghiarilor, oferă însĕ la tot casul destule punte de legătură (? ?) pentru un *viitor pact puternic*. De present nu póte fi vorba despre un astfel de pact, ci numai după-ce partida va deveni factor parlamentar, și după-ce se vor manifesta primele fructe ale activității sale parlamentare.

Sêrbii au multe motive de-a fi precauțĭ. Sêrbilor nu li-e permis nicĭ-decum ca sĕ sprijinéscă acest partid, până când el se află în stadiul organisatiunei, căcĭ cine stă bun, că partida poporală nu-șĭ va *îndrepta armele contra nóstră*, îndată ce se va fi ridicat cu sprijinul naționalităților într'atâta, încât sĕ pótă esista fără de acelea?

Decĭ orĭ-ce încercare a partidei poporale de a-se apropia de naționalitățĭ este un lucru zădarnic, *până când ea nu recunósce postulatele, ca atarĭ, ale naționalităților*.

In fine *„Zastava“* spune, că dealtmintrelea partida poporală are perspectivele cele mai frumóse. Cu pășirea ei a pierdut partidul lui *Apponyi* și puținele șanse ce le avea. Déca îi va succede partidei poporale sĕ câștige și numai 60—90 de mandate, atuncĭ îi va fi ușor, de-a ajunge la cârmă.

Serbia și mileniul.

Ambasadorul sêrbesc din Viena a primit nota guvernului sêrb, în care se spune, că guvernul regretă de-a *nu pute lua parte la serbările milenare*. Hotărîrea acésta nu s'a putut schimba, deóre-ce esplicațiunile date de contele *Goluchowski* ambasadorului sêrbesc din Viena, precum și deslușirile, împărtășite de ambasadorul austriac șefului de cabinet sêrbesc, n'au fost în stare sĕ delature piedecele Nota motivéză atitudinea guvernului sêrbesc prin următórele 4 puncte:

1) Guvernul protestéză, ca emblema sêrbéscă sĕ stea în șirul stégurilor Dalmației, Slavoniei, Bosniei și Bulgariei.

2) După informațiunile ḑiarelor maghiare sĕ va întrebuința ca emblemă marca vechiă a *Tribalionului*, și, conform terminologiei bizantine, sub cuvêntul acesta se înțelege chiar Serbia de astăḑĭ.

3) Emblema: cap de vier și săgétă, se află pe stégurĭ și sigile cu mult mai vechĭ ale ducatului Serbiei, și in fine dela 1804—1835, ér din contră nu s'a folosit nicĭ-odată pentru o țéră situată dincolo de Sava și Dunăre. In fine

4) Se argumentéză, că Voivodina sêrbéscă, care s'a creat prin rĕscóla Sêrbilor la 1848 contra guvernului lui Kossuth, și care a încetat după neîntroducerea constituției, n'a avut nicĭodată emblemă, și astfel nu se póte presupune, că emblema s'ar referi la Voivodină.

In notă se esprimă speranța, că contele *Goluhowski* va fi convins, că punctul de vedere al guvernului sêrbesc nu este demonstrativ, și că *susceptibilitatea sa nu e nebasată*. Mai departe se spune, că guvernul sêrbesc cu tot dreptul póte ascepta, ca punctul acesta sĕ fiă șters din program, deóre-ce el este de firma convingere, că guvernul *austro-ungar* deasemenea nutresce dorința de-a delătura tóte, chiar și cele mai micĭ neînțelegerĭ dintre amêndouĕ statele.

In fine în notă este necercat contele Goluchowski, sĕ înteprindă pașii, pe carĭ îi va afla de lipsă; și se ḑice, că Serbia e gata de-a procede analog ca și celelalte state, îndată ce va fi încunosciințată, că din program va fi șters în mod neîndoios *tot*, ce se referă la teritorul regatului Serbiei.

Justiția maghiară în veacul trecut și în veacul present.

In lumină guvernamentală semioficiósă.

II.

Sub titlul *„Alexandru Kozma și timpul în care trăim“*, ḑiarul guvernamental semioficios *„Pesti Hirlap“* publică un articol de fond, care aruncă lumină asupra erei de aḑĭ a justiției unguresci. „P. Hirlap“ o caracteriséză ca o eră, de decadență îngrozitóre față cu epoca, ce a urmat după revoluțiunea din 1848 și a căruia representant este celebrul jurisconsult Alexandru Kozma.

După-ce arată cu părere de rĕu, că procurorul general al Ungariei, Alexandru Kozma e în ajun de a se retrage în neactivitate, și că scirea acésta a născut în toțĭ cunoscĕtorii vieței publice din Țera ungurrscă cele mai vii regrete și tot-odată îngrijire față cu golul, ce-l lasă amintitul procuror general „P. Hirlap“ ḑice:

„Ceea ce face, ca disparițiunea de pe scenă a lui Alexandru Kozma sĕ fiă deosebit dureróśă este recunoscerea, că împreună cu el dispare și epoca lui... El a fost destul de norocos sĕ stea și sĕ cadă împreună cu ea. In periódele de transițiă cum este și al nostru, sunt puține acele figurĭ, carĭ sĕ-șĭ trăéscă în mod armonic viața. In focul ideilor și al vederilor despre lume, ómenii se ridică și se pierd; pe unul îl ridică valurile, și îl duc o bucată, pe altul îl aruncă în afunḑimea vêrtejului; este puternică și mare viața, acolo unde se pregătesc nouĕ idei, ér cele vechĭ cad în pulbere, nu se pot desvolta; în mediul acesta de transițiă, trăesc numai cei rapacĭ și cei fără de caracter, ba chiar numai scursura acestora, deórece și în lipsa de caracter póte fi caracter și o trăsătură mare. Alexandru Kozma îșĭ trage rădĕcina din vécul de oțel al revoluției și ființa lui liberală a trăit o viață cu timpul sĕu. Cu el a fost copil, cu el a fost june și cu el a îmbĕtrânit. Lui i-a fost ușor de a trăi o viață mare epocală. Succesele lui au fost succesele epocei. Liberalismul sĕu a vibrat în atomii atmosferei într'o mișcare universală...

Perioda acésta și cei născuțĭ în ea se cufundă înaintea ochilor noștri în afunḑimea mare a istoriei. Liberalismul e pe ducă și focurile sale artificiale se întunecă unul după altul. In oficii se încuibă viața nefructiferă de ḑiler a birocratismului, care trăesce de pe o ḑi pe alta, și în lipsa de vederĭ mai largĭ trăesce numai pentru sine. Ca și când ar sta în preajma unui potop, fiă-care se nisuiesce sĕ-șĭ pună în rênd numai barca sa, pentru ca sĕ se mântuéscă, sĕ mântuéscă pe ai sĕi și sĕ-i țină deasupra apei. Cestiunile publice, drepturile altora, ce merg paralel séu se contracaréză, au devenit concepte sterpe, uscate, cu care, ca și cu găteje, putem sĕ ne încălḑim singur numai cuptorul propriu. Viéța liberală, în care puteam încă încăpé cu toții, îșĭ schimbă locul cu o lume, în care numai noi înși-ne avem loc și în trecerea acésta totul piere, ce am ținut păn' acum de bun, frumos și cinstit.

Unde în viața publică s'a înrădăcinat considerarea escesivă a persónei, acolo viéța de drept nu rĕmâne scutită de acésta. Deja și pe apusul lui Alexandru Kozma a căḑut umbra destrucțiunei. Deja fiind în viață a vĕḑut el cum pier din memoria discipulilor sĕi învĕțăturile sale pline de iubire de om și de adevĕr, cu carĭ învĕțăturĭ a crescut ómenĭ în tagma procurorilor; și în retragerea lui, el vede cum se nimicesce tot, ce a plantat spre mărire, activitatea nobilă a unei viețĭ lungĭ. Décă e filosof, atuncĭ îl va consola consciința, că împreună cu el se nimicesce și epoca sa. Dér óre cine e atât de obiectiv, ca nimicirea idealelor sale marĭ sĕ nu i-se pară identică cu nimicirea tuturor idealelor lumei, și sĕ nu i-se pară astfel, ca și când viéța lui, deși e finitul unui șir de lucrurĭ nobile, a fost zadarnică?

Ce-i drept noi, carĭ nu credem în peirea lumei, avem firma speranță, că după trecerea acestei ere, érășĭ vor resări ḑilele marĭ ale umanității. Timpul nostru séměnă cu-o pădure îngropată în veacurile străbune, care stinsă, îmormêntată, a însemnat finea unui sistem de plante mărețe, dér care în întunerec prefăcêndu-se în cărbunĭ după trecerea unui timp îndelungat a vĕḑut din nou lumina ḑilei, căldura și lumina lumei nouĕ. Așa va fi și cu noul timp de care vorbim, dér până când în periodul de trecere ne vom preface în cărbunĭ și ne vom îmormênta, vai de acela, care va trăi în acest period.

Viéța de drept a epocei, ce se preface în cărbunĭ, decurge în însășĭ discompunerea chemică a materialului ei. *Nu esistă nicĭ drept, nicĭ simț pentru dreptate* în dreptul civil, *nicĭ echitate, nicĭ simț de drept* în dreptul penal. Nimicirea totală a credinței în drept, cea mai sigură prevestitóre a transformărei interne a societății, nicăirĭ nu apare atât de evidentă, ca în dreptul penal, care este păzitorul tuturor drepturilor sociale. Prevestitóre neîndoelnică despre transformarea apropiată a dreptului penal este disposițiunea justiției penale, *înmulțirea delictelor de stat și manuarea lor artificială*, **arbitrarietatea juḑilor, volnicia procurorilor și disconsiderarea totală a libertății personale.**

Cel ce a urmat cu atențiune viéța de drept din anii ultimĭ, din fórte multe casurĭ a putut esperia *flecsibilitatea cognițiunei juḑilor față de cei de sus și promptitudinea grabnică, când e vorba de „mântuirea“ ordinei în stat.* Odinióră acésta n'a fost așa. Procurorii și judecătorii maghiarĭ de atuncĭ n'au tremurat pentru națiunea acésta liberă din causa orĭ-cărei vorbe libere și din causa orĭ-cărei scrierĭ, și țĕrei i-a mers fórte bine cu conceptul acesta liberal. **Astăḑĭ partea cea mai mare a judecătorilor dela tribunalele penale nu se ocupă decât cu prigonirea delictelor contra statului și procurorii cu o dibăciă de jonglerĭ se nisuesc a împinge pe judecătoriile inferióre, ca sĕ persecute pe basa legilor comune delictele de pressă și sĕ maltrateze cu gendarmĭ și cu judecătorĭ de instrucțiă tipăriturile, și pe cei ce le lățesc cu autorisarea și omiterea legei nóstre de pressă constituționale.**

Acésta nu e școla lui Alexandru Kozma. Unde póte procurorul deține pe un om, care este pedepsit pentru politisare fără cauțiune, pe basa unei legĭ învechite, próste și nepotrivite timpului nostru — sub cuvênt, că se pregătesce sĕ fugă (în alte locurĭ unor asemenĭ ómenĭ mai ales décă sunt „agitatorĭ periculoșĭ“ li-se dau

cheltuelele de călătoriă, numai sĕ fugă), — acolo nu póte sĕ fiă în bună rênduială serviciul public; şi unde judele pedepsesce pe cineva, care n'a păcătuit alta, decât că n'are banĭ pentru politisat, cu-o pedepsă tocmai aşa de mare, ca şi când ar fi defraudat séu ar fi înşelat, acolo dreptul nu mai stă în serviciul adevĕrului, ci al autorităţilor; şi acésta nu e şcóla lui Alexandru Kozma. S'a pierdut pe tótă linia acea ambiţiune nobilă, pe care a preserat'o fostul prim-procuror al Ungariei.

— — — — — — — — — — — — — — —

...Inainte, înainte, peste, vii şi morţĭ, peste cadavrul adevĕrului şi mormêntul dreptului până la finit — de ce sĕ nu fiă acesta strigătul deregĕtorului judelui şi procurorului, décă el este strigătul de luptă al tuturor. N'ar fi adevĕrat fiiu al societăţii, décă ar fi altul: n'ar înţelege moralul timpului sĕu şi n'ar fi judecător vrednic, décă ar devia dela acest principiu; dér atâta totuşi e sigur, că acestea nu sunt nisuinţele idealelor vechĭ, şi nu sunt învĕţăturile lui Alesandru Kozma.

Nu e surprindĕtor, că Kozma, care a putut sĕ fiă şi preşedintele Curiei, a rĕmas tot la procuratura sa supremă, şi a rĕmas şi după-ce i-au smâncit din mână fascele primului acusator public al ţĕrii şi l'au degradat la postul unui prim-procuror de district, ca şi când n'ar representa mai mult decât un coleg de al sĕu din provincia? Dér aşa este, că tocmai în fidelitatea faţă cu oficiul séu şi în iubirea cătră el se esprimă timpul trecut şi nou şi deosebirea între ómenĭ, umanitatea adevĕrată a lui Alesandru Kozma şi umanitatea plătită a următorilor şi colegilor sĕi. Dér Kozma nu s'a vĕdut numai pe sine degradat prin decentralisarea tablelor. Decât faptul, că procurorii Ungariei nu mai funcţioneză sub conducerea şi dirigerea juridică a unui procuror suprem, Kozma a vĕdut o lovitură şi mai tare în contra vieţii de drept penal a ţĕrei, înţelegênd, că de acum înainte tagma procurorilor va fi guvernată prin ordonanţe din minister, şi nu va fi nimenĭ, a cărui autoritate sĕ se contrapună escesului de putere...

In acest timp de decadenţă e dealtmintrelea mai bine, décă ómenii aşa de integri ca Kozma sĕ dau la o parte din cale. Asemenĭ de mamuţĭ sunt numai piedecĭ pentru transformărĭ. Cu cât mai puţinĭ ómenĭ adevĕraţĭ vor mai rĕmânea dintre cei bĕtrânĭ, cu atâta mai curênd se va fini epoca distrugerei şi se va deschide pórta timpurilor nouĕ. De géba, dealmintrelea nu trăesc în lumea acésta. Orĭ că sórtea ne-a desbinat pentru epocele perfecte, orĭ pentru cele de transiţiune: din transformarea a tot ce e mare şi slab s'a desvoltat cu necesitate un simţ de drept mai frumos şi mai nobil, deosebit de simţul de drept ce domnesce adĭ, decât care mai păcătos numai în Roma sa putut vedé pe timpul imperatorilor.

SCIRILE DILEI.

— 18 (30) Aprilie.

Din causă, că lucrătorii serbéză diua de 1 Maiŭ n. diarul nostru ca şi tóte celelalte foi din Braşov nu va apăré mâne.

—o—

O scrisóre a d-lui Dr. Weigand. Cunoscutul filoromân, d-l *Dr. Gustav Weigand*, profesor la universitatea din Lipsca, mulţămind pentru diploma de membru onorar al Asociaţiunei, a adresat Comitetului acesteia următórea scrisóre: „Lipsca, 10 Martie 1896. Onorabilei Asociaţiunea transilvană. Din incidentul trimiterii diplomei de onóre me folosesc de ocasiune a'mĭ esprima mulţumita mea cea mai intimă pentru înalta onóre, de care mi s'a făcut parte, şi a'mĭ repeta promisiunea, că nu am dorinţă mai ferbinte, decât sĕ contribuesc după debilele mele puterĭ la înaintarea culturii şi sciinţei româneşcĭ. — Cu deosebire m'am bucurat, că revista D-Vóstră „Transilvania“, pe care aţĭ avut bunătatea a mi-o trimite, oferă publicului un cuprins atât de meritos şi folositor, încât trebue sĕ-i dorim lăţirea cea mai mare posibilă. — Décă cunósceţi D-vóstră un abiturient talentat, lipsit, care doresce sĕ se dedice studiului filologiei moderne, Vĕ rog sĕ-l îndreptaţĭ la mine, *eu îi voiŭ da în curs de doi anĭ locuinţă liberă, încăldit, luminat şi dejun gratuit.* — In semestrul proxim voiŭ ţiné un colegiu asupra „cercetărilor de dialect“ pe terenul limbisticei române, prin ce sperez a atrage şi dintre Românĭ colaboratorĭ spre ţinta ce mi-am prefipt de a face scrutărĭ pe întreg terenul limbisticei. Cu distinsă stimă devotat: *Dr. Gustav Weigand* m. p.

—o—

„Enciclopedia Română.“ Lucrările pregătitóre pentru Enciclopedia iniţiată de Asociaţiune, după cum cetim în „Transilvania“, înainteză acum cu paşĭ repedĭ, aşa că fascicolul prim va puté sĕ apară nesmintit încă în decursul verei. Intreprinderea se bucură neîntrerupt de simpatiile şi sprijinul cercurilor nóstre sciinţifice-literare — dice numita fóiă — şi numĕrul colaboratorilor s'a mai sporit cu vre-o 22 de inşĭ. Deórece numĕrul esemplarelor, în care se va tipări Enciclopedia, se va fixa în proporţiune cu abonamentele întrate, doritorii de-a avé acéstă Enciclopediă sunt invitaţĭ a trimite comandele cât mai îngrabă la biroul Asociaţiunei, orĭ la editorul W. Krafft în Sibiiu. Este de dorit, ca sĕ se facă încă de acum un numĕr cât mai mare de abonamente, dórece suma destinată pentru *ilustraţiunĭ* cresce în proporţiune cu abonamentele asigurate şi astfel publicaţiunea va fi cu atât mai bogat ilustrată, cu cât mai multe abonamente vor întra înainte de-a începe cu tipărirea.

—o—

Aprobare „patriotica“. Guvernamentalul „Kolozsvár“ publică circulara Metropolitului Miron *Romanul* în întregul ei şi observă, că cancelaria metropolitană din Sibiiu a avut bunătate a-o trimite şi lui, adecă diarului clujan. „Suntem convinşĭ“, încheiă „Kolozsvár“, „că disposiţiunile patriotice al Metropolitului vor fi întimpinate cu recunoscinţă din partea tuturor“.

—o—

Cununiă şi logodnă. D-l *Emiliu I. Marcu* din Silvaş, absolvent de teologiă, se va cununa Duminecă în 10 Maiŭ n. c. cu d-ra *Leontina Bighian*, din Berchéşul de Câmpiă, fost elevă în internatul Reuniunei femeilor române din Braşov.

— D-l *Moise Brumboiu*, absolvent de teologiă, s'a logodit cu d-ra *Eugenia Chişerean*, fiica d-lui cooperator Demetriu Chişerean din Făgăraş.

Adresăm sincere felicitărĭ tinerelor părechĭ!

—o—

Musica orăşenéscă va concerta mâne diminéţă, la 7 óre, pe promenadă.

—o—

Alegerea de deputat dela Teaca.

(Coresp. par. a „Gaz. Trans.“)

Teaca, 27 Aprilie 1896.

Inainte cu câte-va sĕptĕmânĭ a rĕposat fostul deputat dietal al cercului Tecei, Br. Kemény János. Lucru sciut, că cercul făra representant în dietă nu póte sĕ rĕmână timp îndelungat, de acea marii proprietarĭ din acest cerc bucurându-se, că li-se dă ocasiune a mai mânca un papricaş, póte încă nicĭ nu s'a récit bine Br. Kemény, şi numai decât au publicat convocarea la o şedinţă, spre a se înţelege, că cine ar fi persónă mai aptă pentru a ocupa scaunul lui Kemény. In convocare figureză şi numele marelui Român Crisán Eugen, crescut cu prescură românéscă, — fiul fostului protopop în Reghin, Mihail Crişan; celalalt sub numele Moischis István, pre care D-vóstră M. S. D-le Redactor, îl credeţĭ de Român, — permiteţi-mĭ a vĕ aduce la cunoscinţă, că nu e Român, ci Sas curat, directorul postal din Batoş.

In şedinţa consultativă, ţinută în 18 Aprilie n., voturile s'au concentrat asupra fisolgăbirĕului *Dozsa* Endre, căruia amĕsurat cuvintelor: „până escĭ în lume, sbate-te pentru nume“, tot titlul de „Măria Sa“ i-a trebuit. Acum şi-a ajuns scopul, pentrucă în diua de 22 April, Maghiarii şi Saşii în majoritate l'au aclamat de deputat dietal cu programa guvernamentală.

La 1 óră d. a. a urmat papricaşul însoţit de litre de vin. La acésta au participat şi *doi preoţĭ românĭ* inconscii de chiĕmarea lor, carĭ numai atuncĭ sĕ vĕd sătui când pot mânca şi bea de pomană.

Ca sĕ-i cunóscă lumea, aflu de bine a-le pune numele aici, cel dintâiŭ este: *Ioan Câmpian* preot în Băiţa, — „*hic niger est, hunc tu romane caveto*“ — care nu numai, că a luat parte la banchet, dér *nu s'a ruşinat nicĭ a pune pénă roşiă în pălăriŭ cu iscripţiunea „Eljen Dozsa Endre“* şi a-o purta tótă diua prin Teaca, ba *chiar şi în parochia sa în dilele dinaintea alegerei*. „*Finis coronat opus*“, în sera alegerei a luat parte şi la conductul de torţă, precum şi la balul ce s'a dat în onórea alesului deputat.

După cum se vede, preotul I. Câmpian, după ce nu a purtat nicĭ un diar în tótă viĕţa lui, — deşi a erezit dela părinţĭ o avere de aprópe 6000 fl.; şi a primit zestre cu nevasta o avere tot atât de mare, — afară de fóia „Unirea“, pe care şi aşa i-o solvesce biserica, nu scie, cum stă causa nóstră naţională. S'a dus, ticălosul, la alegere de deputat, deşi nu a avut nimenea lipsă de votul lui, nefiind contra candidat.

Al doilea păcătos este *Ioan Raţiu*, preot în Filpişul mic, care e un om fórte simplu. El a comis anul trecut o crimă naţională şi mai mare, **cerênd chiar el şcólă de stat în parochia sa,** *denunţând pe mai marii lui bisericescĭ ministeriului, pentru-că nu l'au împărtăşit din ajutorul imperial,* deşi a fost împărtăşit în tot anul nu numai din ajutor, ci încă şi din casa clerului, pentru carĭ fapte, firesce, şi-a luat pedépsa nu chiar în mĕsură meritată. Nicĭ nu ar' fi demn a mânji colónele Stimatei „Gazeta“ cu faptele şi numele unui ticălos ca acesta, dér am făcut'o numai ca sĕ vadă lumea, că ce soţ minunat şi cinstit şi-a aflat preotul I. Câmpian întru prea mărirea şi alegerea fisolgăbirĕului Dozsa Endre de deputat dietal.

In fine, după ce sus numiţii preoţĭ, după cum am dis mai sus, nu au nicĭ unul nicĭ un diar, — şi póte că ei nicĭ acum nu sciu şi nu vor scĭ, că ce pas greşit au comis, — am onóre a Vĕ alătura un timbru postal à 15 kr., preţul a doi numerĭ din „Gazetă“, cu rugarea ca sĕ bine voiţĭ a le trimite şi lor câte-un numĕr din aceia în carĭ se va publica acéstă corespondenţă.

—*U.*—

De ale mileniului.

Din tractul Becleanului (S.-Dobêca) Aprilie 1896.

Un povoi de ordinaţiunĭ pentru mileniul unguresc se emanéză şi în tractul Becleanului, dela episcop, dela comitat, dela inspectorul şcolar comitatens şi dela protopop.

D-l Michail Făgărăşan, sub Nr. 100/96, dă un lung circular cătră preoţĭ şi învĕţătorĭ, învĕţênd pe toţĭ, cum sĕ serbeze mileniul unguresc.

Când şi un bărbat cu trecut naţional, ca protopopul Făgărăşian, alunecă şi se face códă la topor, atuncĭ nu scim ce sĕ mai dicem.

La ce aspiréză óre d-l protopop sĕ ajungă cu de acestea? Noi nu putem sci ce vĕnéză, căcĭ avere are destulă, rang are, fiii îi sunt crescuţĭ şi aşedaţĭ. Ce mai vré dér? Orĭ dóră vré sĕ-şĭ strice numele românesc, ce l'a avut până acum?...

Trĕba d-sale, noi suntem necesitaţĭ pe acéstă cale sĕ ne arĕtăm indignarea şi părerea de rĕu pentru acéstă faptă.

m.

SCIRĬ ULTIME.

Bucurescĭ, 29 Aprilie. Comitetul naţional studenţesc a convocat pe studenţii din Bucurescĭ la o întrunire în sala Orfeu pentru a se consfătui asupra mileniului. Au fost de faţă aprópe 200 de studenţĭ. După vii discuţiunĭ s'a hotărît ca în diua de Sf. Gheorghe sĕ se ţină un mare meeting la şosea şi o manifestaţie pacinică de-a lungul calei Victoriei. Studenţii şi cetăţenii se vor aduna în Cişmegiu şi de aici cu musica în frunte vor trece în procesiune prin Bulevard şi calea Victoriei până la şosea. In diua de 2 Maiŭ v. aniversarea adunări naţionale române din 1848 în Transilvania, studenţii şi cetăţenii vor pleca cu un tren special la Comana şi de-acolo la Călugăreni, unde se vor pronunţa mai multe discursurĭ la monumentul, care arată victoria strălucită repurtată de Mihaiŭ Vitézul în contra Turcilor. Cheltuelile vor fi acoperite prin o colectă, ce se va face de studenţĭ. Inainte de aceste manifestaţii se va lansa un manifest în contra mileniului.

DIVERSE.

Intrebuinţarea eterului în Norvegia. In anii din urmă în Norvegia, ca sĕ împiedece pe ómenĭ de a mai bea beuturĭ spirtuóse, s'a urcat fórte tare preţul spirtuóselor aşa, că în multe oraşe tóte cârciumele au trebuit sĕ fiă închise, în acele cârciume, carĭ au mai rĕmas, în sĕrbătorĭ nu-i iertat sĕ se vĕndă beuturĭ alcoolice. Din causa acésta ómenii au început a întrebuinţa alt mijloc ameţitor în locul rachiului. Acest mijloc este eterul. Norvegienii, pentru ca sĕ împiedece acest rĕu, au decis, ca eterul sĕ se vândă numai în sticluţe de 20 kcm.

Şerpele şi puii sĕi. Este lăţită credinţa, că şerpele când se vede în pericol, îşi înghite puii şi ast-fel îi scapă. Lucrul acesta a fost discutat anĭ întregĭ de revistele engleze şi germane. Unii dintre naturaliştĭ erau pro, alţii contra. Acum mai în urmă Mr. Tootal Broadhurst a publicat un articol în revista „Land und Water“, în care constată, că mergênd odată la câmp, a dat într'o stâncă de-o viperă, care îndată ce l'a observat, şi-a înghiţit pe cei şése puĭ, ce stătea încolăcit lângă vipera bĕtrână. Broadhurst vĕdênd acésta, a chiămat şi pe soţul sĕu, ca sĕ fiă martor ocular la acest lucru curios. Mai tărdiu pe viperă au împuşcat'o, mai ales pentru ca sĕ se convingă pe deplin, décă cei şése pui se află într'adevĕr în pântecele ei şi spre cea mai mare mirare a lor, după-ce au tăiat'o au vĕdut cădênd din pântecele ei cei şése pui înghiţiţĭ mai 'nainte. Cu altă ocasiune eşind la o vênătóre de fasanĭ, au dat peste un şerpe, care a făcut asemenea viperei de mai sus.

Rectificare. In foiletonul nostru „*România agricolă*“ din Nr. 85 al „Gaz. Trans“, pag. I col. 1, pasagiul: „Nu sciu décă on. d-n Tilea“ etc. este a-se ceti astfel: „Nu sciu, décă on. d-n Tilea cunósce, séu a cetit vre-odată pe vestitul economist american Carey şi tablourile înfiorătóre *din America de Nord*, resultate fatale ale culturei rapace (Raubwirthschaft), prin care s'au devastat şi pustiit *în America* regiunĭ şi *provincii* întregĭ, tocmai dintre cele mai bogate şi fertile, pământul a rĕmas pustiu pe sute şi mii de miliare pătrate“ etc.

POŞTA REDACŢIUNEI.

D-lui C. Sfetea în Bucurescĭ. Tóte opurile sosite la Redacţia nóstră se anunţă de mai multe-orĭ, potrivit cu valórea şi mărimea lor. Poesiile „*Fire de tort*“ de Coşbuc s'au anunţat *până acum* în N-rii 77 şi 79, ne mirăm, că n'aţĭ observat.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 April 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.10
Renta de corónе ung. 4%	99.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	123.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.25
Bonurī rurale ungare 4%	97.—
Bonurī rurale croate-slavone	97.25
Imprum. ung. cu premii	157.75
Losurī pentru reg. Tisei și Segedin.	138.75
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.—
Renta de aur austr.	122.55
Losurī din 860	145.50
Acțiĭ de ale Băncei austro-ungară.	967.—
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit.	386.25
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit.	353.59
Napoleondorī.	9.54
Mărcī imperiale germane	58.75
London vista	120.10
Paris vista	47.75
Rente de coróne austr. 4%.	100.85
Note italiene.	43.95

Cursul pietei Brașov.

Din 30 April 1896.

Banonote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orī	Cump.	9.52	Vênd.	9.54½
Galbenī	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescī	Cump.	1.27	Vênd.	—.—
Mărcī germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescī	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

INVITARE

la a XXX. adunare locală și consorțială ordinară

a „Consorțiului de economii și imprumuturī din Brașov, a Reuniunei prime a Amploiaților din Monarchia Austro-Ungară, asociațiune cu garanță limitată,

care se va ține în 14 Maiŭ 1896 după amédĭ la ½3 óre, eventual în 21 Maiŭ 1896, în sala cea mare a casei sfatului orășĕnescă.

Ordinea de ḑi:

1) Raportul direcțiunei și raportul comitetului de supraveghiare, asupra gestiunei anului 1895.

2) Decidere (conclus) asupra întrebuințărei profitului curat realisat în anul 1895.

3) Propunerī din partea direcțiunei, referitóre la § 21 al statutului consorțial.

4) Alegerī de întregire, pentru direcțiune și pentru comitetul de supraveghiare.

5) Propunerī eventuale ale membrilor.

BILANȚUL pro 1895.

ACTIVE:	fl. cr.	PASIVE:	fl. cr.
Saldul cassei	7890.95	Mise consorțiale	66190.23
Imprumuturī	100470.69	Depunerī spre fructificare	30787.85
Premii de asigurare	169.57	Fondul de reservă	7861.76
Imobilii	1226.25	Fondul pentru ajutorarea vĕduvelor și orfanilor	1419.65
Inventar	84.21	Diverse	68.62
		Profit curat	3513.56
La olaltă fl.	109841 67	La olaltă fl.	109841.67

Brașov, 29 Aprilie 1896.

Direcțiunea consorțiului.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunī	3 fl. —
Pe șése lunī	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunī	10 fr.
Pe șése lunī	20 fr.
Pe unŭ anŭ	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ	2 fl. —
Pe șése lunī	1 fl. —
Pe trei lunī	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ	8 francī
Pe șése lunī	4 francī
Pe trei lunī	2 francī

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carī se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a aráta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.